

VEDECKÁ KOMUNIKÁCIA 1500 – 1800

Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva, Fakulta humanitných vied, Žilinskej univerzity v Žiline, Historický ústav Slovenskej akadémie vied a Ústredná knižnica Slovenskej akadémie vied v dňoch 9-11. októbra usporiadali interdisciplinárnu vedeckú konferenciu, ktorej cieľom bolo zmapovať a napomôcť sprístupneniu poznatkov o vedeckej komunikácii a intelektuálnom dedičstve v ranom novoveku. Jej zámerom bolo prispieť k dokumentácii konkrétnych prejavov vedeckej korešpondencie a výmeny informácií a poznatkov medzi vzdelancami (z oblasti vedy, kultúry, politiky, náboženstva, hospodárstva a vzdelávania) v rámci stredoeurópskeho priestoru. Hlavným poslaním konferencie bolo prispieť k poznaniu vedeckých a kultúrnych transferov a integrovaniu vzdelaneckej komunity na území dnešného Slovenska. Konferencia nadväzovala na prebiehajúci vedecký grant APVV a iniciatívy, ktoré sa transformovali do viacerých medzinárodných projektov (COST).

Hlavnými témami boli vedecké a kultúrne transfery, integrovanie vzdelaneckej komunity na území dnešného Slovenska do širších vzdelaneckých sietí, formy udržiavania a rozvíjania vzájomných vedeckých kontaktov (korešpondencia, peregrinácia, knižný obchod...), heuristika, analýza, interpretácia a textológia prameňov a materiálových dokladov o európskej/svetovej dimenzii našich vzdelancov v novoveku, ochrana kultúrneho písomného dedičstva a prezentácia písomného kultúrneho dedičstva v digitálnom prostredí.

V kontexte uvedených tém bolo predstavených niekoľko oblastí, ktorých ústrednou myšlienkou bola vedecká komunikácia vzdelancov žijúcich na našom území v uvedenom období. Obdobie raného novoveku malo v dejinách komunikácie významné miesto, čo aj presne dokladujú vedecké príspevky, ktoré odzneli počas troch dní na pôde Žilinskej univerzity. Významní bádatelia Slovenskej akadémie vied, pamäťových a vzdelávacích inštitúcií predstavili nové výskumy z oblasti poznania vedeckých a kultúrnych transferov a integrovaniu vzdelaneckej komunity na našom území.

Vzdelanecká komunikácia a tlač na začiatku 17. storočia, vytvorenie nového typu verejnosti a nové funkcie starých a vznik nových médií boli v centre príspevku Viliama Čičaja. Myšlienkovú tradíciu európskeho humanizmu a sekularizmu sa venoval príspevok Ivony Kollárovej o popularite ateistickej a materialistickej filozofie na konci 18. storočia a štúdia Martina Braxatorisa o reflexii novovekej európskej filozofie v tvorbe vybraných slovenských spisovateľov prelomu 18. a 19. storočia. Recepciu, produkciu, resp. výmene kultúrnych hodnôt sa venovala Eva Kowalská na príklade Calisiovcí a ich centra vzdelanosti v Bytčici.

Pramenné materiály a ich analýza rezonovala v príspevkoch Evy Frimmovej (Výber z korešpondencie Nicasia Ellebodia s talianskymi humanistami), Evy Augustínovej (Turzovská korešpondencia nemeckej proveniencie v prvých dvoch dekádach 17. storočia), Mariána Grupača (Vybraná korešpondencia Adama Františka Kollára s Ignáčom Salesiom Batthyánym a Karolom Ondrejom Belom (1762 – 1765)).

Interdisciplinárne pohľady na vyššie uvedenú tému sa odzrkadľovali najmä v príspevkoch, ktoré sa venovali forme interpersonálnej komunikácie v príležitostných žánroch komunikácie (Angela Škovierová), recenzovaniu zahraničných diel na stránkach periodika Novi

ecclesiastico-scholastici Annales (Miriam Ambrúžová Poriezová), reflexii diel o uhorskej histórii vo vedeckých periodikách (Oľga Vaneková), formovaníu vzdelaneckej komunity v slovenskom prostredí (Lenka Rišková), vedeckým kontaktom a ich vplyve na vedecký život u nás (Erika Juríková), a tiež dreveným artikulárnym kostolom a ich importovanému architektonicko-dispozičnému modelu (Miloš Dudáš).

Pridanou hodnotou bol súbor príspevkov, ktoré sa venovali moderným pohľadom, resp. prezentácii výsledkov výskumu k problematike vedeckej komunikácie. Jarmila Majerová predstavila novú etapu prezentácie intelektuálneho kultúrneho dedičstva, Matúš Formanek a Marcela Kajanová sa venovali konkrétnym spôsobom a metódam, pomocou ktorých je možné vizuálnou formou zachytiť a analyzovať vzťahy medzi vzájomne pôsobiacimi entitami a metodický pohľad na prieskum listín v období 1500-1800 poskytla vo svojej prezentácii Veronika Murgašová.

Predstavená vedecká konferencia je prvou zo série konferencií, ktoré sa budú konať k tejto problematike a výsledky výskumov budú publikované v recenzovaných zborníkoch.

Eva Augustínová

Niekoľko momentiek z konferencie



Pohľad do pléna: A. Valjašková, J. Marcinová, K. Kianicová



Konferencia sa konala pod gesciou prorektora pre vedu a výskum doc. Konečného.



Dr. Majerová prednášala o nových možnostiach prezentácie intelektuálneho kultúrneho dedičstva



Pohľad na účastníkov a prednášajúcich